

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเขียนเป็นการถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความรู้สึกของผู้เขียนไปสู่ผู้อ่านโดยใช้ตัวอักษร เป็นสื่อดังคำกล่าวของนราวัลย์ พูลพิพัฒน์ (2529, หน้า 95) ที่ว่า การเขียนเป็นการถ่ายทอดความคิด และความรู้สึกของตนออกมาเป็นตัวอักษร เพื่อให้ผู้อ่านเกิดการรับรู้ และเข้าใจ การเขียนถือว่าเป็นองค์ ประกอบที่สำคัญที่สุดในการเป็นนักปราชญ์ เพราะการเขียนเป็นผลรวมของการพูด การอ่าน การฟัง และการคิด สอดคล้องกับความเห็นของประภาศรี สีหอำไพ (2524, หน้า 340) ที่ว่าการเขียนเป็น การสังเคราะห์สิ่งที่เรียนรู้มาใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของตนเอง เพื่อถ่ายทอดให้ผู้อื่นรู้ ด้วยเหตุนี้ หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) จึงได้ให้ความสำคัญ ต่อทักษะการเขียนโดยการกำหนดให้นักเรียนได้ฝึกเขียนในรายวิชาบังคับแกนของกลุ่มวิชาภาษาไทย ทุกรายวิชาคือ ตั้งแต่รายวิชา ท 101 ถึง ท 306 นอกจากนี้ยังมีรายวิชา ท 042 การพูดและการเขียน เชิงสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นวิชาเลือกเสรีรายวิชาหนึ่งที่กำหนดให้นักเรียนได้ “ฝึกเขียนในรูปแบบต่าง ๆ ทั้ง ร้อยแก้วและร้อยกรอง โดยเลือกใช้โวหารได้อย่างเหมาะสม” (กรมวิชาการ, 2535, หน้า 13)

ความเรียงเชิงสร้างสรรค์เป็นงานเขียนประเภทร้อยแก้วที่แสดงความคิดแปลกใหม่ด้วย ภาษาที่สละสลวย ทำให้ผู้อ่านได้รับทั้งความรู้และความเพลิดเพลิน (ฐะปะนีย์ นาครทรรพ, 2534, หน้า 1024) กรมวิชาการได้กล่าวถึงความสำคัญของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้ในคู่มือครูภาษาไทยการพูด และการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (2537, หน้าคำชี้แจง) ว่าความสามารถเชิง สร้างสรรค์ เป็นสิ่งมีคุณค่าควรปลูกฝังและส่งเสริมให้ปรากฏในบุคลิกภาพของเยาวชนไทย ซึ่งจะเป็น กำลังในการพัฒนาประเทศในอนาคต สมเกียรติ รัชฌ์มณี (2528, หน้า 45) กล่าวว่าการสอนเขียนเชิง สร้างสรรค์แก่นักเรียนเป็นการพัฒนาตัวผู้เรียนถึง 2 ประการ คือ เป็นการฝึกทักษะการเขียน เพื่อ พัฒนาสมรรถภาพทางการเขียนของนักเรียนให้ดีขึ้นในอันที่จะก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการถ่ายทอด ความคิดและสื่อความหมายให้เกิดประโยชน์ตามที่ต้องการและเป็นการฝึกทักษะการคิดเพื่อพัฒนา ความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนให้กว้างขวาง

จากผลการประเมินสมรรถภาพทางภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในปี 2537 พบว่า คะแนนการเขียนเรียงความมีผลสัมฤทธิ์ต่ำ (กรมวิชาการ, 2537, หน้า 40) สมจิตร์ กัลยาศิริ และ พิศวาท ลัดดากุล (2523, หน้า 34) ได้สำรวจปัญหาการเรียนการสอนเขียนด้านการคิด พบว่า นักเรียนร้อยละ 88 มีความรู้สึกเบื่อหน่ายต่อวิชาการเขียนเนื่องจากปัญหาสำคัญคือ ไม่มีความคิดและความรู้ที่จะนำมาเขียน สอดคล้องกับความเห็นของ วรรณา เครื่องเนียม (อ้างในวิไล ปฐมปัทมะ, 2539, หน้า 4) ที่ว่า

การสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ยังมีอุปสรรคต่างๆ มากทั้งทางด้านตัวนักเรียนและตัวครู กล่าวคือ นักเรียนไม่ชอบการเขียนเชิงสร้างสรรค์ เกิดความเบื่อหน่าย เห็นว่าการเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นเรื่องที่ยากเกินความสามารถของตน และไม่ทราบว่าจะเขียนอะไร เขียนไม่ได้ คิดว่าตนเองไม่มีพรสวรรค์ในด้านนี้ จึงทำให้ขาดความมั่นใจในตนเอง ไม่กล้าแสดงออก สาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นเพราะนักเรียนไม่ได้รับการกระตุ้นและส่งเสริมการเขียนสร้างสรรค์อย่างจริงจัง สิ่งสำคัญที่สุดคือ นักเรียนไม่ได้รับการฝึกให้เกิดความคิดสร้างสรรค์และขาดความรู้ที่จะนำมาเขียน ส่วนปัญหาที่เกิดจากตัวครู คือ ครูส่วนใหญ่นิยมออกข้อสอบเป็นแบบปรนัยจึงทำให้นักเรียนขาดทักษะการเขียน และที่สำคัญคือ ตัวครูเองก็ไม่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ จึงไม่สามารถฝึกให้นักเรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ได้

ความคิดเห็นดังกล่าวสอดคล้องกับความคิดเห็นของ เอมอร ชิตตะโสภณ (2529, หน้า 2) ที่กล่าวถึงปัญหาและอุปสรรคของการเขียนว่า ปัญหาเริ่มต้นของผู้เรียนมักจะอยู่ตรงที่จะเขียนอะไร และเขียนอย่างไรในขณะที่ฝ่ายผู้สอนจะมีปัญหาตรงที่ท่าอย่างไรจึงจะกระตุ้นผู้สันทนงให้สนุกกับการเขียน จุดเริ่มต้นของการเขียนคือคิดให้กระจ่าง ขจิตพรพน ประดิษฐ์พงศ์ (2535, หน้า 2) กล่าวว่า ผู้ที่มีความรู้ด้านต่าง ๆ มากมายนั้น ยังไม่สามารถที่จะเขียนได้ดี ถ้าหากไม่มีความคิดหรือขาดจินตนาการ

จากข้อความข้างต้น แสดงให้เห็นว่า ความคิดเป็นพื้นฐานสำคัญของการเขียนกล่าวคือ ต้องคิดได้เสียก่อนจึงจะเขียนได้ ดังนั้นในการสอนเขียนครูผู้สอนจะต้องกระตุ้นให้นักเรียนรู้จักใช้ความคิดและลำดับความคิดเรียบเรียงออกมาเป็นเรื่องราวที่สื่อความหมายได้ ดังที่บุญเหลือ เทพยสุวรรณ (2523, หน้า 23) ได้กล่าวว่า ผู้เขียนจะต้องเป็นผู้มีความคิดมากแล้วจึงเขียนได้ กาญจนา นาคสกุลและคณะ (2521, หน้า 427) กล่าวว่า ทักษะการเขียนจะต้องสัมพันธ์กับทักษะการคิด เพราะถ้าปราศจากการคิดก็เขียนไม่ได้ การพัฒนาทักษะการเขียนจึงควรพัฒนาควบคู่ไปกับทักษะการคิด เพราะการเขียนจะช่วยให้เด็กแสดงความคิดอย่างเสรี สามารถจินตนาการและใช้ภาษาติดต่อสื่อสารได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ซึ่งอาจจะก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ได้ในเวลาต่อมาความคิดสร้างสรรค์

เป็นความคิดในระดับสูงและมีคุณค่าเพราะจะช่วยให้มนุษย์แก้ไขปัญหาและก่อให้เกิดสิ่งใหม่ ๆ ที่ดีงามขึ้นได้ ดังที่ สุจริต เพียรชอบ (2540, หน้า 142) กล่าวว่า ความคิดมีหลายแบบแต่ความคิดสร้างสรรค์มีค่าและสำคัญที่สุด เพราะ ทำให้มนุษย์รู้จักสร้างสรรค์ผลงานใหม่ ๆ ที่มีคุณค่า จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูจะต้องพยายามสร้างสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่จะปลูกฝังและส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ให้เกิดขึ้นในตัวนักเรียน เพราะความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่อยู่ในตัวของทุกคน และสามารถพัฒนาได้ ดังที่ Storm (1969, p. 147) กล่าวว่า ทุกคนมีศักยภาพทางความคิดสร้างสรรค์แต่ต่างกันในปริมาณมากน้อยเท่านั้น ถ้าหากศักยภาพทางความคิดสร้างสรรค์ได้รับการส่งเสริมและนำมาใช้อยู่เสมอแล้วก็จะช่วยให้ความคิดสร้างสรรค์ของบุคคลพัฒนายิ่งขึ้น Davis (อ้างในอารี พันธมณี, 2540, หน้า 101-102) กล่าวถึงการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในตัวนักเรียนว่า องค์ประกอบที่จะพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในตัวนักเรียนนั้นอยู่ที่เทคนิคและวิธีการสอนของครูซึ่งวิธีการสอนเพื่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ก็มีเพียงบางวิธีเท่านั้น ดังนั้นขึ้นอยู่กับครูที่จะเลือกใช้เทคนิคและวิธีสอนที่กระตุ้นส่งเสริมและพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ของเด็กให้งอกงามขึ้น

จากความคิดดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าความคิดสร้างสรรค์สามารถพัฒนาได้ด้วยการสอนและการฝึกปฏิบัติที่ถูกวิธีและจากการศึกษาค้นคว้าพบว่าซินเนคติกส์เป็นการสอนที่น่าสนใจอีกรูปแบบหนึ่งในการสร้างความคิดสร้างสรรค์ซึ่งเป็นการสอนที่ใช้การเปรียบเทียบสิ่งที่แปลกใหม่และเชื่อมโยงสิ่งที่ไม่เกี่ยวข้องกันหรือขัดแย้งกันเข้าด้วยกัน โดยมีเป้าหมายหลักเพื่อฝึกฝนให้ผู้เรียนเกิดความคิดและจินตนาการใหม่ ๆ โดยใช้การเปรียบเทียบเป็นเครื่องมือในการคิดซึ่งทำให้ผู้เรียนมีโอกาสพิจารณาปัญหาในบทเรียนในมุมมองที่แปลกไปและชัดเจนยิ่งขึ้น และสามารถเขียนเรื่องราวที่แปลกใหม่กว่าที่เคยเป็น ดังที่ วิไล ปฐมปัทมะ (2539, หน้า 5) ให้ความเห็นว่า ซินเนคติกส์เป็นการสอนที่ใช้การเปรียบเทียบที่แปลกใหม่และเชื่อมโยงสิ่งที่ไม่เกี่ยวข้องกันเข้าด้วยกัน เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์อันเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาการเขียนเชิงสร้างสรรค์ให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ สมศักดิ์ ภูวิภาดาวรรณ (2537, หน้า 121) ที่ว่า การสอนแบบซินเนคติกส์ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการนำเอากระบวนการคิดสร้างสรรค์ คือ การคิดเชื่อมโยงหาความสัมพันธ์ที่ออกมาในรูปแบบของการเปรียบเทียบมาใช้ การสอนแบบนี้นำมาใช้ได้กับกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การเขียนความเรียงแบบสร้างสรรค์ การสำรวจปัญหาสังคม การแก้ปัญหาต่าง ๆ เป็นต้น

จากประเด็นปัญหาการขาดความคิดในการเขียนที่พบและจากการศึกษารูปแบบการสอนแบบซินเนคติกส์ ผู้วิจัยเห็นความสำคัญและความสัมพันธ์ระหว่างการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์กับการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ดังกล่าวข้างต้น จึงสนใจที่จะทดลองสอนเขียนความเรียงเชิงสร้างสรรค์

โดยใช้ชี้นเนคติกส์เพื่อศึกษาว่าการสอนดังกล่าวจะช่วยให้นักเรียนเกิดความคิดในการเขียนความเรียงเชิงสร้างสรรค์ได้หรือไม่อย่างไร อันจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดในการเขียนความเรียงเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการสอนโดยใช้ชี้นเนคติกส์
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความคิดกับความสามารถในการเขียนความเรียงเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชี้นเนคติกส์

สมมติฐานการวิจัย

1. ความคิดในการเขียนความเรียงเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนหลังได้รับการสอนโดยใช้ชี้นเนคติกส์สูงกว่าก่อนได้รับการสอน
2. ความคิดกับความสามารถในการเขียนความเรียงเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชี้นเนคติกส์มีความสัมพันธ์กัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนคำเขื่อนแก้ว หนองบัว จังหวัดยโสธร ที่กำลังเรียนอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2542
2. ตัวแปร
 - 2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่

การสอนโดยใช้ชี้นเนคติกส์
 - 2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่
 - 2.2.1 ความคิดในการเขียนความเรียงเชิงสร้างสรรค์
 - 2.2.2 ความสามารถในการเขียนความเรียงเชิงสร้างสรรค์

นิยามศัพท์เฉพาะ

ซินเนคติกส์ หมายถึง การสอนที่มุ่งเน้นการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนโดยใช้การเปรียบเทียบ 3 แบบ คือ การเปรียบเทียบแบบตรง การเปรียบเทียบแบบบุคคลและการเปรียบเทียบแบบคู่คำขัดแย้ง

ความคิดในการเขียนความเรียงเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง ความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องตัว ความคิดยืดหยุ่น ความคิดละเอียดลออ ซึ่งวัดได้จากการทำแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน

ความสามารถในการเขียนความเรียงเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง ความสามารถในการเขียนความเรียงเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนตามที่กำหนดไว้ในเกณฑ์การประเมินผลการเขียนความเรียงเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งประกอบด้วยความคิดริเริ่ม การเชื่อมโยงความคิด เนื้อหาสาระ การใช้ภาษา และกลไกประกอบการเขียน

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หมายถึง นักเรียนโรงเรียนคำเขื่อนแก้วขุณูปถัมภ์ อำเภอคำเขื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร ที่กำลังเรียนอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2542

ประโยชน์ที่ได้รับการวิจัย

1. เป็นแนวทางสำหรับครูในการปรับปรุงพัฒนาการสอนเขียนความเรียงเชิงสร้างสรรค์ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
2. เป็นแนวทางสำหรับครูในการใช้ซินเนคติกส์ไปประยุกต์ใช้ในการเรียน การสอนทักษะอื่น ๆ ทางภาษาหรือวิชาอื่น ๆ